

Maja Đukanović
Filološka fakulteta, Beograd
UDK 378(497.11):811.163.6'243

Slovenščina v Srbiji: preteklost, sedanjost in prihodnost

Pouk slovenščine v Srbiji ima dolgo tradicijo, ki sega na sam začetek 20. stoletja, ko je bil v študijskem letu 1907/1908 za potrebe knjižnih prevajalcev organiziran prvi tečaj slovenščine na tedanji Visoki šoli v Beogradu. Slovenščina in srbsčina sta se razvijali v skupni državi od 1918 do 1991 in v tem obdobju so bili postavljeni temelji nadaljnjih znanstvenih raziskav ter poglobljenega univerzitetnega študija slovenščine na Univerzi v Beogradu. Po uvajanju štiriletnega vzporednega študija slovenščine na univerzitetni ravni in uvajanju pouka slovenščine za pripadnike slovenske manjšine je naslednji zastavljeni cilj uvajanje pouka slovenskega jezika in elementov kulture na osnovnošolsko in srednješolsko raven v Srbiji.

slovenščina kot drugi/tuji jezik, status slovenščine v Srbiji

Slovene language teaching in Serbia has a long tradition which goes back to the very beginning of the 20th century, when the first Slovene course was organised specially for literary translators at the then Higher School in Belgrade in 1907/1908. From 1918 to 1991, both Slovene and Serbian developed simultaneously in the shared state, and this is the period when the foundations for future scientific research and an in-depth Slovene study programme were laid at the University of Belgrade. Following the introduction of a parallel four-year Slovene study programme at university level, and the introduction of Slovene language courses for members of the Slovene minority, the next objective is to introduce the Slovene language and elements of culture in elementary and high schools in Serbia.

Slovene as a Second/Foreign Language, status of the Slovene language in Serbia

1 Slovenščina v Srbiji do leta 1918

Slovenščina in srbsčina sta se od leta 1918 do 1991 razvijali v skupni državi, stiki med obema jezikoma pa zajemajo še daljše časovno obdobje. Že v prvih letih 20. stoletja je obstajalo živo zanimanje za prevajanje literarnih del iz slovenščine v srbsčino. Zato so bili v Beogradu v tem času organizirani prvi tečaji slovenske književnosti in slovenskega jezika, temelj prihodnjih jezikoslovnih, literarnih in kulturnih stikov.

V zgodovini Univerze v Beogradu je zapisano, da je leta 1905 na tedanji beograjski Veliki šoli znani profesor Pavle Popović organiziral prvi tečaj slovenske književnosti. Bodoči prevajalci so pokazali zanimanje za slovensko književnost, zato je profesor Popović v študijskem letu 1907/1908, po študijskem bivanju v Sloveniji, organiziral tudi tečaj slovenskega jezika (Đukanović 1998: 600; 1999: 35; 2007: 311).

2 Slovenščina v Srbiji v obdobju skupne države

V obdobju med prvo in drugo svetovno vojno, v Kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev, nato pa tudi v Socialistični federativni republiki Jugoslaviji (SFRJ) so bili v srbskih berilih odlomki iz del slovenskih književnikov, tiskani v izvirniku, z dodanim majhnim slovarjem (Đukanović 1994).

Medtem ko je bila v srbskih šolah slovenščina le redko predstavljena, je bila srbsčina (tedaj: srbohrvaščina) za vse učence v Jugoslaviji obvezen predmet v določenih razredih osnovne šole.

Dejstvo, da je bila srbohrvaščina v času SFRJ materni jezik večine prebivalcev, je vplivalo na to, da je postala jezik sporazumevanja na celotnem območju skupne države. Tako je večina prebivalcev Slovenije obvladala srbohrvaščino (Stabej 2003: 60–72).

Slovenski jezik je imel sicer v SFRJ z ustavo zagotovljen enakopravni položaj kot srbohrvaščina in makedonščina, toda v vojski (Jugoslovanski ljudski armadi – JLA) se je v skladu z zveznim zakonom uporabljal samo en jezik jugoslovanskega ljudstva. Čeprav jezik ni bil izrecno določen, je bilo jasno, da je to srbohrvaščina (Toporišič 1991; Gjurin 1991; Požgaj Hadži, Balažić Bulc 2005: 30–39).

2.1

Pouk slovenskega jezika je bil na tedanji Filozofski fakulteti v Beogradu uradno organiziran od leta 1947, toda v prvem desetletju ni bilo predavatelja in se pouk ni izvajal. Od leta 1958 do 1967 je slovenščino učil prof. dr. Rudolf Kolarič. V tem obdobju je začel predavati tudi Janko Jurančič, ki je leta 1965 objavil prvi učbenik slovenščine, namenjen srbohrvaško govorečim uporabnikom (Jurančič 1965).

V šestdesetih letih je nastal prvi veliki *Slovensko-srbohrvaški slovar*, ki so ga napisali Radomir Aleksić, Vito Latković in Stanko Škerlj. Slovar, ki je bil prvi po Vilharjevem slovarju iz leta 1927, sta natisnili beograjska Prosveta in ljubljanska DZS leta 1964. Sodelovanje med dvema jugoslovanskima republikama, Slovenijo in Srbijo, je bilo v tem času intenzivno in bogato, tako na kulturni kot na znanstveni ravni.

2.2

V sedemdesetih letih 20. stoletja je slovenski jezik na Univerzi v Beogradu poučeval Miha Mate, od leta 1976 pa Katjuša Zakrajšek. V osemdesetih letih sta izšla dva velika slovarja Janka Jurančiča: *Srbohrvaško-slovenski slovar* (1986) in *Slovensko-srbohrvaški slovar* (1989). Dve leti pred razpadom skupne države, leta 1989, je Katjuša Zakrajšek objavila učbenik slovenščine, namenjen srbohrvaško govorečim uporabnikom (Zakrajšek 1989).

2.3

Od leta 1989 slovenščino v Beogradu poučuje Maja Đukanović, v Novem Sadu pa Željko Marković – oba sta se izpopolnjevala na Filozofski fakulteti v Ljubljani, kar je organiziral in izvajal akademik Jože Toporišič v okviru delovanja Komisije za pospeševanje slovenščine na neslovenskih univerzah.

Na Filološki fakulteti v Beogradu je slovensko književnost vrsto let poučevala prof. dr. Marija Mitrović, ki je s številnimi znanstvenimi deli in prevodi uspešno promovirala slovensko književnost, kulturo in jezik v Srbiji vse do sredine devetdesetih let prejšnjega stoletja, ko je z delom nadaljevala na Univerzi v Trstu.

Od leta 1947 do konca osemdesetih let je imel slovenski jezik status obveznega jezika na t. i. nacionalnih oddelkih Filološke fakultete v Beogradu, na Oddelku za srbski jezik in južnoslovenske jezike ter na Oddelku za srbsko književnost in jugoslovanske književnosti.

3 Status slovenščine v Srbiji po razpadu SFRJ

Po osamosvojitvi Slovenije je postal status slovenščine bolj negotov, saj je dobila status izbirnega predmeta z zmanjšanim številom ur. Toda zanimanje študentov in zahteve delovnega trga so v novih družbenopolitičnih okoliščinah spodbudile razvoj pouka slovenskega jezika ne samo na univerzitetni ravni, temveč tudi pri pripadnikih slovenske manjšine v Srbiji.

S študijskim letom 2006/2007 je bil na Filološki fakulteti Univerze v Beogradu uveden štiriletni študij slovenščine, vzporedno s študijem splošnega jezikoslovja ali drugega/tujega jezika. Slovenistični predmeti so izbirni za vse študente, s čimer so omogočene številne kombinacije, študij pa je prilagojen sodobnim potrebam, tako da vsak posameznik že v času študija oblikuje lastni strokovni profil. Na Univerzi v Novem Sadu pa se lahko študenti učijo slovenščino na enoletnem izbirnem tečaju.

4 Status slovenščine med slovensko manjšino v Srbiji

Slovenska osnovna šola v Beogradu je delovala nekaj let tudi v času SFRJ, obiskovali pa so jo predvsem otroci slovenskih politikov in diplomatov, zaposlenih v prestolnici. Po osamosvojitvi Slovenije so v devetdesetih letih začeli organizirati dopolnilni pouk slovenščine za pripadnike slovenske manjšine v Srbiji.

Trenutno imajo Slovenci v Srbiji 17 društev, ki v okviru svojih zmožnosti skrbijo predvsem za ohranjanje slovenskega jezika in kulture. Obstaja tudi novoustanovljeni Nacionalni svet slovenske narodne manjšine, ki poudarja skrb za ohranjanje slovenskega jezika in kulture kot svojo najpomembnejšo nalogo (<http://slovenci.rs>).

5 Slovenščina in srbsčina v primerjalnih znanstvenih raziskavah

Slovenski in srbski jezik sta tipološko sorodna jezika, toda presenetljivo redko sta bila predmet medsebojnih primerjalnih raziskav, zato so tovrstni znanstveni prispevki sorazmerno maloštevilni. Razen kratkih opazanj o podobnostih in razlikah, predvsem v učbenikih, so objave primerjalnih slovensko-srbskih znanstvenih raziskav redke.

5.1

Prvi pomembni raziskovalec odnosov med slovenščino in srbsčino je bil Albin Vilhar, profesor klasičnih jezikov, ki je v času med svetovnima vojnama objavil prvi srbohrvaško-slovenski slovar (Vilhar 1927), v času svojega službovanja v Srbiji pa je objavil tudi vrsto pomembnih prevodov iz klasične književnosti, tako v slovenski kot v srbski jezik.

Velik in pomemben prispevek k slovensko-srbskemu primerjalnemu jezikoslovju je dal tudi Janko Jurančič, dolgoletni univerzitetni učitelj v Beogradu in Ljubljani. Jurančič je avtor do zdaj najobsežnejših slovarjev teh dveh jezikov (Jurančič 1986, 1989).

Prvi slovar, ki ima v naslovu srbski in ne srbohrvaški jezik, je bil izdan leta 2005 v Ljubljani, njegova avtorja sta Vlado Đukanović in Maja Đukanović. Čeprav gre po številu besed za osnovni slovar, vsebuje sodobno predstavitev slovenskih in srbskih slovničnih pravil, s poudarkom na razlikah v strukturi teh dveh jezikov. Posebej so predstavljene medjezikovne enakozvočnice, frazemi in realije.

Primerjalne jezikoslovne raziskave in publikacije s področja srbsčine in slovenščine so v novejšem času številnejše kot v nekdani skupni državi. V nadaljevanju so predstavljene najpomembnejše objave.

5.2.1 Za razumevanje odnosov med srbskimi in slovenskimi jezikoslovci v prvi polovici 20. stoletja je zanimiva knjiga *Korespondenca med Franom Ramovšem in Aleksandrom Belićem*, objavljena v Ljubljani leta 1990. Gre za dokumentacijo, ki jo je zbral profesor Janez Rotar večinoma iz arhiva Srbske akademije znanosti in umetnosti.

5.2.2 Pred drugo svetovno vojno, leta 1932, je Aleksandar Belić v založbi Srbske kraljeve akademije objavil morda najpomembnejšo študijo o dvojini, značilni za sodobno slovenščino. V njej Belić sklepa, da je za slovenščino najbolj značilna t. i. sindetska dvojina, pri kateri je osebek sestavljen iz dveh elementov, kar pogojuje uporabo glagola, pridevnika in zaimka v dvojini. Meni, da je prosta dvojina enotnost v dvojstvu ter da nova prosta dvojina v slovenščini zaznamuje dva znana, določena predmeta in ima pomen anaforične dvojine. Belić obravnava slovenščino tudi v svoji študiji *O jezičkoj prirodi i jezičkom razvitku*, v kateri uveljavlja svoja stališča o jezikoslovni terminologiji in poglede na razvoj jezikoslovja.

5.2.3 Kot je bilo že omenjeno, je za srbsko-slovensko primerjalno jezikoslovje izjemno pomemben prispevek Janka Jurančiča. Poleg slovarjev je Jurančič napisal še vrsto člankov, v katerih primerja preučevanja srbskega in slovenskega jezika. Leta 1965 je objavil učbenik slovenskega jezika »za Srbe in Hrvate«, v katerem je predstavil slovensko slovnico, s poudarkom na razlikah med slovenščino in srbohrvaščino.

5.2.4 V šestdesetih letih je znana srbska jezikoslovka Milka Ivić pisala o skladenjskih lastnostih slovenskega jezika ter s primerjalnega stališča o samostalniki v srbsčini in slovenščini. V tem obdobju sta v Sloveniji z vidika slovensko-srbskih primerjalnih raziskav pisala Vatroslav Kalenič in Jože Toporišič. Slovenščino omenja tudi uveljavljeni srbski jezikoslovec Radosav Bošković v svoji študiji *Osnovi uporedne gramatike slovenskih jezika*.

5.2.5 Za status slovenščine na univerzitetni ravni v Srbiji je pomemben prispevek Jožeta Toporišiča, enega izmed najpomembnejših slovenskih jezikoslovcev. Objavil je več razprav o različnih vprašanih slovensko-srbske primerjalne slovnice, v katerih obravnava vprašanja glasoslovja, oblikoslovja, besedne tvorbe in razpravlja o statusu slovenščine v skupni državi, Jugoslaviji (Toporišič 1981, 1972, 1991).

5.2.6 V osemdesetih in devetdesetih letih 20. stoletja se je s slovenščino v Beogradu ukvarjala Katjuša Zakrajšek. Njen učbenik *Govorimo slovenački* je bil zelo priljubljen. Ukvarjala se je tudi s srbsko-slovensko primerjalno raziskavo na področju števil in s kulturnozgodovinsko leksiko v dvojezičnih slovarjih.

5.2.7 V Srbiji je na prehodu iz 20. v 21. stoletje o slovensko-srbskih primerjalnih raziskavah pisal Predrag Piper. V svojih razpravah o različnih slovanskih jezikih obravnava tudi slovenščino, in sicer jo z več stališč umešča v okvir drugih slovanskih jezikov. Slovensko slovnico je predstavil v okviru drugih slovanskih jezikov, predvsem srbsčine in ruščine (Piper 1997, 1999), v monografiji o južnoslovanskih jezikih pa je predstavil nov pogled na slovensko skladnjo (Piper 2009). Njegove obravnave so pomemben temelj za nadaljnje jezikoslovne raziskave.

6 Prihodnost slovenistike v Srbiji

V najnovejšem času so stiki med slovenskimi in srbskimi jezikoslovci intenzivnejši kot v preteklosti. Nadaljnji razvoj slovensko-srbskih primerjalnih raziskav bo vsekakor zaznamovan s smernicami evropskega in svetovnega jezikoslovja.

Izpostaviti je treba potrebo po sodobnejših učbenikih slovenščine, namenjenih srbsko govorečim uporabnikom, predvsem otrokom slovenskega rodu. Dobrodošli so tudi vzporedni prevodni korpusi ter elektronski slovarji za oba jezika. Za prihodnost slovenščine v Srbiji je odločilno uspešno sodelovanje Centra za slovenščino kot drugi/tuji jezik Filozofske fakultete v Ljubljani s Filološko fakulteto v Beogradu, Filozofsko fakulteto v Novem Sadu in slovensko manjšino v Srbiji.

7 Sklep

Na razvoj znanstvenih stikov med slovenščino in srbsčino so med drugim vplivale tudi družbenopolitične okoliščine. V obdobju obstoja obeh jezikov v skupni državi so se izkristalizirala številna vprašanja v zvezi z medsebojnim vplivom jezikov, postavljeni so bili temelji jezikoslovnih raziskav ter napisani mnogi priročniki in znanstveni prispevki. Odnos govorcev enega jezika do drugega, njihova stališča in pripravljenost za učenje pa so se v teh desetletjih spreminjali.

V 21. stoletju so primerjalne slovensko-srbske raziskave postale številnejše, znanstveno sodelovanje je na visoki ravni in nastali so tudi sodobni jezikovni priročniki. Za razvoj slovenščine v Srbiji je zelo pomembno tudi to, da je slovenska narodna manjšina v Srbiji oblikovala lastno identiteto ter da je poudarek njenega delovanja ravno na ohranjanju slovenskega jezika in kulture med mladimi slovenskega rodu v teh krajih. Razvoj kulturnih in gospodarskih stikov med državama ugodno vpliva na veliko zanimanje študentov za slovenščino, vse navedeno pa kaže, da je slovenščini v Srbiji zagotovljena prihodnost.

Literatura

- ĐUKANOVIĆ, Maja, 1994: Slovenščina v srbskih berilih med dvema vojnoma. *Slavistična revija* 42/2–3.
- ĐUKANOVIĆ, Maja, 1998: Slovenski jezik na Beogradskom univerzitetu. *Medunarodni simpozijum: Izučavanje slovenskih jezika, književnosti i kultura u inoslovaneskoj sredini*. Beograd: Filološki fakultet. 600–602.
- ĐUKANOVIĆ, Maja, 1999: Slovenščina na Univerzi v Beogradu. Marja Bešter, Erika Kržišnik (ur.): *Center za slovenščino kot drugi/tuji jezik*. Ljubljana: Center za slovenščino kot drugi/tuji jezik pri Oddelku za slovanske jezike in književnosti Filozofske fakultete. 35–38.
- GJURIN, Velemir, 1991: *Slovenščina zdaj*. Ljubljana: Art agencija.
- JURANČIČ, Janko, 1965: *Slovenački jezik: Gramatika slovenačkog jezika za Hrvate i Srbe*. Ljubljana: DZS.
- MALDŽIJEVA, Vjara, TOPOLINSKA, Zuzana, ĐUKANOVIĆ, Maja; PIPER, Predrag, 2009: *Južnoslovenski jezici: gramatičke strukture i funkcije*. Beograd: Beogradska knjiga.
- PIPER, Predrag, 1997: *Gramatička struktura slovenačkog jezika u poređenju sa srpskim*. Seul: Predavanja o južnoslovenskim jezicima.

- PIPER, Predrag, 1999: Srpska i slovenačka gramatika u ogledalu ruske. *Slavistika* III. Beograd: Slavističko društvo Srbije. 150–161.
- POŽGAJ HADŽI, Vesna; BALAZIĆ BULC, Tatjana, 2005: Kam je izginila srbohrvaščina? Status jezika nekoč in danes. Marko Stabej (ur.): *Večkulturnost v slovenskem jeziku, literaturi in kulturi: zbornik predavanj*. 41. SSJLK. Ljubljana: Center za slovenščino kot drugi/tuji jezik pri Oddelku za slovenistiko Filozofske fakultete. 30–39.
- STABEJ, Marko, 2003: Slovenščina: kaj še ostane velikim? *Lëtöpis: Zeitschrift für sorbische Sprache, Geschichte und Kultur* 50/1. Bautzen: Domowina-Verlag. 60–72.
- TOPORIŠIĆ, Jože, 1972: Prevzete prvine slovenskega knjižnega jezika (glasovi, pisava, oblike, tvorba, besede). *Slavistična revija* XX/3. 85–318.
- TOPORIŠIĆ, Jože, 1981: *Kontrastivni pogled na tvorbu reči srpskohrvatskog i slovenačkog jezika*. Beograd: Međunarodni naučni sastanak slavista u Vukove dane. 167–173.
- TOPORIŠIĆ, Jože, 1991: *Druženost slovenskega jezika: sociolingvistična razpravljanja*. Ljubljana: DZS.

Literatura s področja srbsko-slovenskih primerjalnih raziskav

- БЕЛИЋ, Александар, 1932: *О двојини у словенским језицима*. Београд: Српска краљевска Академија.
- БЕЛИЋ, Александар, 1958: *О језичкој природи и језичком развоју: лингвистичка испитивања*. Књ. 1., 2. изд. Београд: Нолит.
- БОШКОВИЋ, Радосав, 1977: *Основи упоредне граматике словенских језика I – Фонетика*. Београд: Научна књига.
- БОШКОВИЋ, Радосав, 1985: *Основи упоредне граматике словенских језика II – Морфологија*. Никшић: Универзитетска рипеч.
- DULAR, Janez, 1988: *Kontrastivni prikaz slovenskega in srbskohrvatskega glasoslovja*. Jugoslovenski seminar za strane slaviste. Sarajevo.
- ĐUKANOVIĆ, Maja, 1990: Etnonim Vlah v srbohrvaščini in slovenščini. *Slava* IV/2. 144–156.
- ЂУКАНОВИЋ, Maja, 1992: Реалије у делу Ива Андрића и њихово превођење. *Научни састанак слависта у Вукове дане* 22/2. 379–388.
- ЂУКАНОВИЋ, Maja, 1994: Превођење реалија са француског на српски и словеначки. *Зборник Матице српске за филологију и лингвистику* 37/1–2. 217–225.
- ĐUKANOVIĆ, Maja, 1994: Slovenščina v srbskih berilih med dvema vojnama. *Slavistična revija* 42/2–3.
- ЂУКАНОВИЋ, Maja, 1996: Транспозиција антропонима и топонима из француског у српски и словеначки језик. *Српски језик* 1–2. 388–396.
- ЂУКАНОВИЋ, Maja, 1997: Неки елементи употребе и значења рефлексивних заменица у српском и словеначком језику. *Научни састанак слависта у Вукове дане* 27/2. 341–347.
- ĐUKANOVIĆ, Maja, 1998: Problemi prestavljanja lokalizmov. *Zbornik Slavističnoga društva Slovenije 8. Janko Keršnik in njegov čas*. Ljubljana. 116–121.
- ЂУКАНОВИЋ, Maja, 1998: Словеначки језик на Београдском универзитету. *Међународни симпозијум: Изучавање словенских језика, књижевности и култура у инословенској средини*. Београд. 600–602.
- ĐUKANOVIĆ, Maja, 1999: Slovenščina na Univerzi v Beogradu. Marja Bešter, Erika Kržišnik (ur.): *Center za slovenščino kot drugi/tuji jezik*. Ljubljana: Center za slovenščino kot drugi/tuji jezik pri Oddelku za slovanske jezike in književnosti Filozofske fakultete. 35–38.
- ĐUKANOVIĆ, Maja, 2000: Narečna književnost v prevodih. *Zbornik Slavističnoga društva Slovenije 11*. Koper. 131–135.
- ĐUKANOVIĆ, Maja, 2000: Prevajanje slovenske brezekvivalentne leksike. Inka Štrukelj (ur.): *Kultura, identiteta in jezik v procesih evropske integracije 2*. Ljubljana: Društvo za uporabno jezikoslovje. 258–263.
- ЂУКАНОВИЋ, Maja, 2004: Личне заменице у српском и словеначком језику. *Српски језик* IX/1–2. 405–416.
- ЂУКАНОВИЋ, Maja, 2005: Поредбена семантичка анализа одричних заменица у словеначком и српском језику. *Зборник Матице српске за славистику* 68. 169–178.
- ЂУКАНОВИЋ, Maja, 2007: Ко, где, када, како и зашто треба да учи словеначки. *Савремене тенденције у настави језика и књижевности*. Београд: Филолошки факултет. 385–390.
- ЂУКАНОВИЋ, Maja, 2007: Српски језик као страни у Словенији. *Српски као страни у теорији и пракси*. Београд: Филолошки факултет, Центар за српски као страни језик. 311–317.
- ЂУКАНОВИЋ, Maja, 2007: Српско-словеначка међујезичка хомонимија. *Научни састанак слависта у Вукове дане* 36/1. 477–484.

- ĐUKANOVIĆ, Maja, 2007: Termin nedoločni zaimki v slovenščini in srbsčini. Irena Orel (ur.): *Razvoj slovenskega strokovnega jezika. Obdobja 24*. Ljubljana: Center za slovenščino kot drugi/tuji jezik pri Oddelku za slovenistiko Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani. 445–456.
- ĐUKANOVIĆ, Maja, 2009: *Uporedna semantička analiza zameničkih reči u slovenačkom i srpskom jeziku*. Beograd: Filološki fakultet.
- ЂУКАНОВИЋ, Маја, 2010: Српски и словеначки језик – развој контрастивних проучавања. *Контрастивна проучавања српског језика: правци и резултати*. Београд: Српска академија наука и уметности, Одељење језика и књижевности, књ. 1.
- ĐUKANOVIĆ, Maja, 2011: Domestic or foreign? Slovenian in the light of the Bologna process at the University of Belgrade. *Challenges for Foreign Philologies. Part 1: The Bologna Process and New Curricula*. Bielsko-Biala: Akademia Techniczna Humanistyczna w Bielsku-Białej. 109–113.
- ĐUKANOVIĆ, Maja, ĐUKANOVIĆ, Vlado, 2005: *Srbsko-slovenski in slovensko srbski slovar*. Ljubljana: Pasadena.
- ЂУКАНОВИЋ, Маја, КОВАЧЕВИЋ, Борко, 2010: Аргументска структура глаголских именица у српском и словеначком. *Зборник Матице српске за славистику* 77. 71–82.
- ЂУКАНОВИЋ, Маја, КОВАЧЕВИЋ, Борко, 2010: *Референцијалност неодређених заменица у српском и словеначком језик*. Анали Филолошког факултета, књ. 21. Београд: Филолошки факултет.
- ЂУКАНОВИЋ, Маја, КОВАЧЕВИЋ, Борко, 2011: Достигнућа у настави словеначког језика као страног. М. Дешић, В. Крајишник, Н. Маринковић (ур.): *Српски као страни језик у теорији и пракси II*. Београд: Чигоја штампа. 343–349.
- ЂУКАНОВИЋ, Маја, КОВАЧЕВИЋ, Борко, 2011: Проблеми превођења са сродних језика: међујезичка хомонимија (на примеру српског и словеначког језика). А. Алипиева, А. Велкова-Гаидаржиева, С. Димитрова, Балканите (ур.): *није, сасеђите, другите*. Варна: Универзитетско издателство »Епископ Константин Преславски«. 33–42.
- ЂУКАНОВИЋ, Маја, КОВАЧЕВИЋ, Борко, 2013: Српски и словеначки језик у контакту: преглед контрастивних проучавања. А. Вранеш и Љ. Марковић (ур.): *Културе у дијалогу – филологија и интеркултуралност, књига 1*. Београд: Филолошки факултет. 89–100.
- ĐUKANOVIĆ, Maja, MARKOVIĆ, Željko, 2001, 2005: *Osnovi gramatike slovenačkog jezika*. Beograd: Filološki fakultet.
- ЂУКАНОВИЋ, Маја, МАРКОВИЋ, Жељко, 2012: Транзитивна и интранзитивна концепција српског и словеначког глагола ГЛЕДАТИ. В. Ружић, М. Алановић, Г. Штасни ур.: *Валентност речи и израза: синтаксички, семантички и прагматички аспекти*. Нови Сад: Филозофски факултет.
- ЂУКАНОВИЋ, Маја, САМАРЦИЋ, Тања, 2008: Teaching verbal aspect at early stages of SLA. *Примењена лингвистика* 9. 151–161.
- ĐUKANOVIĆ, Maja, SABO, Olga, 2009: *Obravnava predlogov v dvojezičnem (slovensko-srbskem in srbsko-slovenskem) slovarju*. Marko Stabej (ur.): *Infrastruktura slovenščine in slovenistike. Obdobja 28*. Ljubljana: Znanstvena založba Filozofske fakultete. 109–114.
- GJURIN, Velemir, 1991: *Slovenščina zdaj*. Ljubljana: Art agencija.
- ИВИЋ, Милка, 1960: Диференцијалне синтаксичке особине у словенском језичком свету. *Годишњак Филозофског факултета у Новом Саду*, књ. 5. Нови Сад.
- ИВИЋ, Милка, 1968: Обележавање именичког рода у (стандардном) словеначком упоређено са одговарајућом српскохрватском ситуацијом. *Зборник за филологију и лингвистику* 11. 49–55.
- JURANČIĆ, Janko, 1965: *Slovenački jezik: Gramatika slovenačkog jezika za Hrvate i Srbe*. Ljubljana: DZS.
- JURANČIĆ, Janko, 1971: *Formati pregibnih besed v srbohrvaščini in slovenščini. VII. seminar slovenskega jezika, literature in kulture*. Ljubljana: Filozofska fakulteta, Oddelek za slovanske jezike in književnosti. 18.
- ЈУРАНЧИЋ, Јанко, 1985: О синтаксичким разликама у словеначком и српскохрватском језику. *Научни састанак слависта у Вукове дане 15/1*. 5–10.
- JURANČIĆ, Janko, 1986: *Srbohrvatsko-slovenski slovar*. Ljubljana: DZS.
- JURANČIĆ, Janko, 1989: *Slovenačko-hrvatski ili srpski rječnik*. Ljubljana: DZS.
- KOVAČEVIĆ, Borko, ĐUKANOVIĆ, Maja, PANIĆ CEROVSKI, Natalija, 2011: О неким значајним удељеним влог при излагалским самосталницима у србсчини и словенсчини. Simona Kranjc (ur.): *Meddisciplinarost v slovenistiki. Obdobja 30*. Ljubljana: Znanstvena založba Filozofske fakultete. 259–264.
- KOVAČEVIĆ, Borko, ĐUKANOVIĆ, Maja, 2010: On ethnic adjectives in BCS and Slovenian. N. Saramandu, M. Nevaci, C. I. Radu (ur.): *Lucrările celui de al treilea Simpozion Internațional de Lingvistică, București, 20–21 noiembrie 2009*. Bukarešta: Editura Universității din București. 51–57.

- LENČEK, Rado L., 1982: *The Structure and History of Slovene Language*. Columbus, Ohio: Slavica.
- LENČEK, Rado L., 1996: *Izbrane razprave in eseji*. Ljubljana: Slovenska matica.
- МАЛЦИЈЕВА, Вјара; ТОПОЛИНСКА, Зузана; ЂУКАНОВИЋ, Маја; ПИПЕР, Предраг, 2009: *Јужнословенски језици: граматичке структуре и функције*. Београд: Београдска књига.
- MARKOVIĆ, Željko, 1999: Slovenščina na Univerzi v Novem Sadu. Marja Bešter, Erika Kržišnik (ur.): *Center za slovenščino kot drugi/tuji jezik*. Ljubljana: Center za slovenščino kot drugi/tuji jezik pri Oddelku za slovanske jezike in književnosti Filozofske fakultete. 95–96.
- MOSKOVLJEVIĆ POPOVIĆ, Jasmina, ĐUKANOVIĆ, Maја, 2013: Konceptualizacija pismenosti v programskih dokumentih za slovenščino in srbsčino kot prvi jezik (J1) – primerjalna analiza. Andreja Žele (ur.): *Družbena funkcijskost jezika (vidiki, merila, opredelitive)*. Obdobja 32. Ljubljana: Znanstvena založba Filozofske fakultete. 263–267.
- PANIĆ CEROVSKI, Natalija, ĐUKANOVIĆ, Maја, KOVAČEVIĆ, Borko, 2012: Novi markeri citiranja u srpskom i slovenačkom jeziku. *Nauka i savremeni univerzitet – Filologija i univerzitet*. Niš: Filozofski fakultet Univerziteta u Nišu. 121–131.
- ПИПЕР, Предраг, 1991: Tertium comparationis у контрастивним и типолошким описима словенских језика. *Контрастивна језичка истраживања, Зборник радова* 4. 15–23.
- PIPER, Predrag, 1996: The Grammatical Structure of Slovenian as Compared to Serbian. *Journal of Hankuk University of Foreign Studies* 29. 633–348.
- ПИПЕР, Предраг, 1997: Граматичка структура словеначког језика у поређењу са српским. *Предавања о јужнословенским језицима*.
- ПИПЕР, Предраг, 1999: Српска и словеначка граматика у огледалу руске. *Славистика* III. Beograd : Slavističko društvo Srbije. 150–161.
- POGORELEC, Breda (ur.), 1983: *Slovenščina v javnosti: gradivo in sporočila. Posvetovanje o slovenskem jeziku, Portorož, 14. in 15. maja 1979*. Ljubljana: Slavistično društvo Slovenije.
- POŽGAJ HADŽI, Vesna, BLAŽIĆ BULC, Tatjana, 2004: *Hrvatski jezik, srpski jezik: vodič za polaganje ispita na visokoj razini*. Ljubljana: Oddelek za slavistiko, Filozofska fakulteta.
- POŽGAJ HADŽI, Vesna, BLAŽIĆ BULC, Tatjana, 2005: Kam je izginila srbohrvaščina? Status jezika nekoč in danes. Marko Stabej (ur.): *Večkulturnost v slovenskem jeziku, literaturi in kulturi. 41. seminar slovenskega jezika, literature in kulture*. Ljubljana: Center za slovenščino kot drugi/tuji jezik pri Oddelku za slovenistiko Filozofske fakultete. 30–39.
- ROTAR, Janez, 1990: *Korespondenca med Franom Ramovšem in Aleksandrom Belićem*. Ljubljana: SAZU.
- STABEJ, Marko, 2003: Slovenščina: kaj še ostane velikim? *Létopis: Zeitschrift für sorbische Sprache, Geschichte und Kultur* 50/1. Bautzen: Domowina-Verlag. 60–72.
- ŠKERLJ, Stanko, ALEKSIĆ, Radomir, LATKOVIĆ, Vidoje, 1964: *Slovenačko-srpskohrvatski rečnik*. Beograd: Prosveta; Ljubljana: DZS.
- TOPORIŠIĆ, Jože, 1972: Prevzete prvine slovenskega knjižnega jezika. *Slavistična revija* XX/3. 85–318.
- ТОПОРИШИЧ, Жоже, 1981: Контрастивни поглед на творбу речи српскохрватског и словеначког језика. *Међународни научни састанак слависта у Вукове дане 7*. 167–173.
- TOPORIŠIĆ, Jože, 1991: *Družbenost slovenskega jezika: sociolingvistična razpravljanja*. Ljubljana: DZS.
- VILHAR, Albin, 1927: *Srbohrvatsko-slovenski slovar*. Ljubljana: Jugoslovanska knjiga.
- ВЛАХОВИЋ, Маја, 1990: Модели транспозиције двојине (на примеру преводјења са словеначког на српскохрватски). *Научни састанак слависта у Вукове дане 20/2*. 311–315.
- ЗАКРАЈШЕК, Катјуша, 1989: *Говоримо словеначки*. Београд: Научна књига.
- ЗАКРАЈШЕК, Катјуша, 1994: Систем бројних речи у словеначком и српском језику. *Конфронтациона проучавања српског и других словенских језика: Зборник резимеа*. Београд: Филолошки факултет. 6–7.
- ZAKRAJSEK, Katjuša, 2002: Kulturno in zgodovinsko obarvano besedje in dvojezični slovar. Aleksandra Derganc (ur.): *Historizem v raziskovanju slovenskega jezika, literature in kulture. Obdobja 18*. Ljubljana: Center za slovenščino kot drugi/tuji jezik pri Oddelku za slovanske jezike in književnosti Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani. 423–431.